

Robert Gramsch-Stehfest, Bildund, Schule und Universität im Mittelalter
De Gruyter Oldenbourg, Berlin – Boston 2019, 273 s.,
ISBN 978-3-11-045214-3

Kniha vysokoškolského pedagoga Roberta Gramsch-Stehfesta, působícího na univerzitách v Jeně a Bochumu, navazuje na jeho dřívější práce, v nichž se zaměřoval na středověké univerzitní dějiny, zejména pak na univerzitu v Erfurtu. Oproti předchozím pracím autora se však jedná o knihu populárněji laděnou a koncipovanou přehledově. Kniha může sloužit i jako učebnice. Ostatně i proto ji nakladatel zařadil do své ediční řady Seminar Geschichte. Práce se zaměřuje na dějiny vzdělanosti a vzdělávání v evropském prostoru od časů pozdní antiky až do pozdního středověku, s občasným přihlédnutím k transferům vzdělání z prostředí arabských zemí. Vzdělávání před vznikem prvních univerzit, zejména počátky scholastiky, se popisují v téměř polovině celé knihy. Mnoho prostoru je věnováno také Pařížské katedrální škole a Abelárdovi. Samostatně autor pojednal pouze o dvou univerzitách, a to pařížské a boloňské. Zejména pozdně středověké univerzity by si s ohledem na množství dochovaných pramenů zasloužily více prostoru. Jak je patrné z přiložené mapy, bratislavskou Academií Istropolitanu patrně autor opomněl nebo ji vůbec nepovažoval za univerzitu. Metodologicky se autor snaží nasměrovat své čtenáře a potenciální zájemce o problematiku středověkých univerzit k sociálním dějinám, dějinám institucí a idejí, prosopografii i ke studiu dějin každodennosti. Poslední jmenované téma je rovněž obsahem závěrečné kapitoly, která odkazuje čtenáře na rozličné typy pramenů, na jejichž základě lze každodennost středověkých studentů a jejich učitelů poznávat. Každá z kapitol obsahuje i německý překlad pramene, který se k jejímu tématu vztahuje a s nímž lze případně v rámci výuky pracovat. Vzhledem k tomu, že je kniha koncipována jako učebnice, je každá z kapitol zakončena náměty k diskuzi a doporučenými edicemi a literaturou k dalšímu samostatnému studiu. Oproti slibnému názvu se však autor od chvíle vzniku univerzit prakticky nevěnuje vzdělávání a školám na nižší úrovni, tedy školám partikulárním. Zájemcům o základní přehled dějin středověkého školství, a univerzitního zvláště, lze knihu vřele doporučit. Současně poslouží i jako pomyslný odrazový můstek pro ty, kteří budou chtít vědět více.

Jan Boukal

doi: 10.14712/23365730.2024.10

Maria Theisen (Hg.), Gotteskrieger: der Kampf um den rechten Glauben rund um Wien im 15. Jahrhundert
Stift Klosterneuburg, Klosterneuburg [2022], ©2022, 223 s.,
ISBN 978-3-903229-39-6

Reprezentativní a bohatě ilustrovaná publikace vydaná klášterem v rakouském Klosterneuburgu se na první pohled může jevit pouze jako výstavní katalog stejnojmenné výstavy, která se zde konala od 29. 4. do 15. 11. 2022. Ve skutečnosti se však jedná o soubor pozoruhodných studií rakouských a českých (potažmo moravských) historiků, zaměřujících se na období husitských válek se zvláštním důrazem na prostředí rakouských zemí. Práce je tudíž doprovodnou výstavní publikací par excellence.